

Gespreksnotitie – Rondetafelgesprek het belang van het kind bij huiselijk geweld en femicide d.d. 22 januari 2026

Utrecht, 20 januari 2026

Aan: Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer

Van: dr. mr. Nadia Ismaïli, universitair docent personen-, familie- en jeugdrecht Universiteit Utrecht

Aanleiding

Voor deze gespreksnotitie was de vraag te reflecteren op het belang van het kind bij huiselijk geweld en femicide. (Ex-) partnergeweld, huiselijk geweld en intieme terreur krijgen pas recent meer aandacht in het Nederlandse familie- en jeugdrecht. De rol die geweld kan spelen tijdens en na een scheiding, de mogelijke ongelijke machtsverhoudingen tussen (ex-)partners, en de positie van kinderen in deze gezinssituaties, roepen vragen op over het functioneren van het Nederlandse familierecht. De dominante opvatting was lang dat ouders gelijke partijen zijn met gelijk aandeel in conflicten en dat zij, gezien hun gedeelde ouderlijke verantwoordelijkheden, gezamenlijk tot een oplossing moeten komen. Het streven naar het versterken van de rechtspositie van vaders en het behouden van het contact tussen het kind en beide ouders, ook na scheiding, spelen in deze opvatting een belangrijke rol. Ook omdat onderzoek laat zien dat contactverlies schadelijke gevolgen voor kinderen kan hebben. Hoewel er tekenen zijn dat er recent meer oog is voor de rol van huiselijk geweld¹, is het op dit moment nog onvoldoende duidelijk of er genoeg aandacht is voor de veiligheid van het kind in procedures betreffende ouderlijk gezag- en omgangsregelingen in het licht van (vermeend) huiselijk geweld.² Daarbij is ook de vraag hoe de belangen van de ouder ten aanzien waarvan geweld is gebruikt moeten worden meegenomen en in hoeverre deze samenvallen met de belangen van het kind. In deze reflectie zal ik mij verder richten op de volgende twee aspecten.

1. Noodzaak tot systematisch (juridisch) wetenschappelijk onderzoek
2. Noodzaak tot aanpassing familierecht

¹ Zie bijvoorbeeld Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 28 augustus 2025, ECLI:NL:GHARL:2025:5305 (afwijzing gezamenlijk gezag en aanpassing omgangsregeling) en Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2025:1927 (afwijzing gezag na partnerdoding).

² Zie onder andere GREVIO's evaluatierapport inzake wettelijke en andere maatregelen om uitvoering te geven aan de bepalingen van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (het Verdrag van Istanbul). Nederland, 20 januari 2020; Hendriks, A. & Vledder, I., Recht doen aan kinderen en ouders? *EB Tijdschrift voor Scheidingsrecht* 2023(6), p. 125-128; Avontuur, I. & Van Hoof, M.J., Gezag en omgang in de context van dwingende controle intieme terreur, *Nederlands Juristenblad* 2024(21), p. 1617-1623; Hendriks, A., Rekening houden met huiselijk geweld in beslissingen over gezag en omgang: De noodzaak van de implementatie van artikel 31 Verdrag van Istanbul in het Nederlandse familierecht. In Haaf, L. ten, Reinders, I. & Huijzer, M. (Eds.), *Actuele ontwikkelingen in het familierecht : Negentiende UCERF Symposium* (UCERF reeks 19). Boom Juridisch 2025, p. 21-36.

Systematisch (juridisch) onderzoek

Om meer inzicht te krijgen in de juridische besluitvorming over het belang van het kind in zaken van geweld is behoefte aan verschillend onderzoek. Zo is in Nederland nog weinig (uitgebreid) systematisch wetenschappelijk juridisch onderzoek verricht naar de rol die huiselijk geweld en femicide spelen in de juridische besluitvorming over gezag en omgang. Dit geldt voor zowel beslissingen over gezag en omgang bij scheidingszaken, na partnerdoding/femicide als ook bij het vaststellen van omgangsregelingen na het opleggen van kindbeschermingsmaatregelen. Dergelijk onderzoek is essentieel om inzicht te verkrijgen in de vraag wanneer en onder welke omstandigheden veiligheidsaspecten op dit moment zwaarder wegen dan het recht op omgang. Alleen op basis van dergelijk onderzoek wordt duidelijk hoe op dit moment door de rechter de balans wordt getroffen tussen deze twee soms strijdige belangen en daarmee ook welke verdere aanpassingen hierin nodig zijn.

In het verlengde hiervan is behoefte aan dossieronderzoek bij ketenpartners, zoals Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming, naar de wijze waarop wordt gesignaleerd en de totstandkoming van adviezen die worden gegeven voor wat betreft de vaststelling van gezag- of omgangsregelingen en van verzoeken tot het opleggen van kindbeschermingsmaatregelen in situaties van geweld of partnerdoding. Dergelijk onderzoek draagt bij aan de kennisvergroting en professionalisering bij de ketenpartners. Ook geldt dat de rechter tot een oordeel komt op basis van de informatie die de rechter ter beschikking staat. Daarmee is het van ook voor de rechtspraak van belang te weten hoe door ketenpartners wordt gesignaleerd, hoe feiten worden weergegeven en gewogen, en welke hiaten daar mogelijk bestaan.

Daarnaast is het de vraag of, en zo ja, op welke wijze de vormgeving van het familie(proces)recht, denk aan de verplichting tot het opstellen van een ouderschapsplan, en de nadruk op de inzet van mediation, impact heeft in zaken van (vermeend) huiselijk geweld. Deze wetgeving, zoals mede voortvloeit uit de Wet bevordering voortgezet ouderlijk gezag en zorgvuldige scheiding, is sterk gericht op het verwezenlijken van gezamenlijk ouderlijk gezag en het behoud van contact tussen kind en ouder. Het uitgangspunt van deze wetgeving levert daarmee mogelijk spanning op in de context van (vermeend) geweld, waarin andere belangen, zoals die van kind en slachtofferouder, zwaarder zouden moeten wegen. Daarnaast is de vraag welke belemmeringen voor informatievergaring en -deling er bestaan binnen het familie(proces)recht, en hoe dit opgelost zou kunnen worden.

Tot slot kan ook gedacht worden aan multi-/interdisciplinair onderzoek, zodat gezien vanuit de ontwikkeling van het kind (en de rol van verschillende belangen zoals betekenisvol contact met de ouders maar ook veiligheid) kan worden gekeken naar de vertaling hiervan in het juridisch domein.

Aanpassingen familierechtelijk kader

In de literatuur wordt regelmatig gesteld dat er noodzaak bestaat aan wetgevende maatregelen, in de context van de aanpak van huiselijk geweld, ook op het terrein van het familierecht. Hierbij wordt vaak gewezen op de noodzaak tot de implementatie van artikel 31 van het Verdrag van Istanbul. Ook het toevoegen van een plicht tot het onthouden van geweld binnen het huwelijk is genoemd.³ Hoewel ik niet uitsluit dat wetwijzigingen kunnen bijdragen aan het waarborgen van de belangen van het kind bij huiselijk geweld, mede in het licht van het bovengenoemde onderzoek, zie ik op dit moment onvoldoende aanleiding over te gaan tot wijzigen van het juridisch kader. Het bestaande

³ Zie onder voetnoot 2 en zie Dijksterhuis, B., Femicide: gevaar komt vaker van een (ex-)partner dan van een vreemde, via [uva.nl](https://www.uva.nl).

toetsingskader biedt mijn inziens in beginsel voldoende ruimte om de belangen en veiligheid van kinderen te kunnen waarborgen, zo blijkt ook uit enkele zorgvuldige en verdragsconforme rechterlijke uitspraken. Dat dit niet altijd gebeurt is problematisch, maar heeft veel meer te maken met de invulling die wordt gegeven aan het bestaande kader als ook met de uitvoerende praktijk in de fase voor, tijdens en nadat zaken voor de rechter verschijnen.

Het huidig juridisch kader wordt gevormd door zowel internationaal als nationaal recht. Op grond van artikel 31 van het Verdrag van Istanbul is vereist dat Nederland wetgevende of andere maatregelen neemt om te waarborgen dat bij de vaststelling van de voogdij en omgangsregeling voor kinderen rekening wordt gehouden met gevallen van geweld. Ook het Europese Hof voor de bescherming van de Rechten van de Mens vereist bij geweld dat staten actie ondernemen, een adequate inschatting van de risico's maken en adequate en proportionele maatregelen nemen op basis van deze risico's. Uit artikel 19 van het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind en *General Comment* nummer 13 volgt dat signalen van partnergeweld moeten worden onderzocht, omdat dit een aanwijzing vormt dat ook de kinderen slachtoffer kunnen zijn of worden van geweld.

In de Nederlandse wetgeving op het gebied van gezag en omgang (met name artikel 1:251a en 1:377a of 1:265g BW bij jeugdbescherming) wordt niet expliciet genoemd dat (huiselijk) geweld een factor is waarmee de rechter rekening houdt bij het nemen van zijn beslissing. Desalniettemin zal de rechter dat wel (expliciet) moeten doen. Zo stelt bijvoorbeeld Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden dat de veiligheid van de slachtofferouder en het kind centraal moeten staan bij de vraag welke gezagsbeslissing en/of zorg- of omgangsregeling in het belang van het kind is. Daarnaast geldt sinds 2018 de Wet clausulering recht op omgang na partnerdoding. De Raad voor de Kinderbescherming is sindsdien verplicht een onderzoek in te stellen naar de wenselijkheid van een contact- of omgangsregeling van het kind met de ouder die wordt verdacht van of is veroordeeld wegens het doden van de andere ouder. Het kind hoort in dat geval een bijzondere curator toegewezen te krijgen. Deze regeling biedt voldoende ruimte de belangen van het kind mee te wegen, waarbij ook de relatie van het kind met de ouders van de overleden ouder, vrijwel altijd de moeder, dient te worden onderzocht.

Wat mij betreft dient nu meer ingezet te worden op het uitvoeren van systematisch wetenschappelijk onderzoek en op kennisvergroting en professionalisering binnen de rechtspraak én bij ketenpartners en andere betrokken actoren. De rechtspraak heeft de noodzaak hiertoe erkend en heeft een werkgroep ingesteld en in haar Jaarplan 2026 het voornemen opgenomen hier verder in te investeren. Waar het de rechtspraak betreft zou naast kennisvergroting kunnen worden gedacht aan aanpassing van bestaande richtlijnen, zoals het Visiedocument Rechtspraak (echt)scheiding met kinderen. Op basis daarvan zou voor rechters voldoende duidelijk moeten zijn hoe zij de belangen van het kind en slachtofferouder kunnen beschermen binnen het huidige kader. Echter, zoals al genoemd, de rechtspraak komt pas in een laat stadium in beeld en rechters kunnen slechts oordelen over de processtukken, rapportages en feiten zoals voorhanden. Dit benadrukt het belang van waarheidsvinding – en goed feitenonderzoek. Daar is in de afgelopen decennia in de praktijk echter nauwelijks winst geboekt. Daarnaast moet nagedacht worden over problematiek rond informatiedeling en moet juist ook ingezet worden op kennisvergroting en professionalisering bij onder andere de advocatuur, de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en Gecertificeerde Instellingen. Daarbij zou acht moeten worden geslagen op de grote problemen die momenteel in de jeugdzorg bestaan.